Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

45. AARGANG Nr. 2 MAJ 2020

Thorslunde-Ishøj
Lokalhistoriske Forening

FORMANDEN

Pas godt på dig selv

Det er dagen derpå. I går aftes gik både statsministeren og Dronningen på TV og fortalte, at stort set alt skal lukke ned, kun fødevarebutikker og apoteker må holde åbent. Ishøj Kommune lukkede allerede i sidste uge adgangen til deres lokaler, så vi har som forening haft lidt tid til at vende os til tanken.

Hvad med alle de opgaver der hænger i luften, alle kommende arrangementer, spørgsmålene er mange og usikkerheden er stor

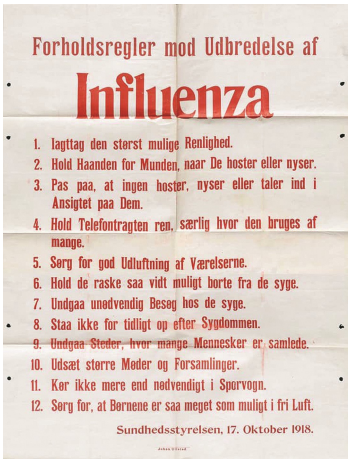
Forholdsregler mod Udbredelse af

Influenza

1. Iagttag den størst mulige Renlighed.
2. Hold Haanden for Munden, naar De hoster eller nyser.
3. Pas paa, at ingen hoster, nyser eller taler ind i Ansigtet paa Dem.
4. Hold Telefontragten ren, særlig hvor den bruges af mange.
5. Sørg for god Udluftning af Værelserne.
6. Hold de raske saa vidt muligt borte fra de syge.
7. Undgaa unødvendig Besøg hos de syge.
8. Staa ikke for tidligt op efter Sygdommen.
9. Undgaa Steder, hvor mange Mennesker er samlede.
10. Udsæt større Møder og Forsamlinger.
11. Kør ikke mere end nødvendigt i Sporvogn.
12. Sørg for, at Børnene er saa meget som muligt i fri Luft.

Sundhedsstyrelsen, 17. Oktober 1918.

Forhåbentlig er det værste ovre når I læser dette, men jeg ved det ikke i skrivende stund.

Vi skal nok holde jer løbende orienteret, og såfremt I har indbetalt penge til arrangementer der ikke bliver gennemført, vil de efterfølgende blive refunderet.

Historisk kan vi kigge tilbage på den Spanske syge, hvis vi skal lede efter noget sammenligneligt.

Alle pandemiers moder' rejste verden rundt med soldater. På kun nogle måneder bredte Den Spanske Syge sig over hele verden og slog op mod to procent af verdens befolkning ihjel.

1. verdenskrigs troppebevægelser til søs gjorde det lettere for pandemien at brede sig mellem verdensdele og fra land til land og til civilbefolkningen – således at den hurtigt nåede verden rundt i efteråret 1918.

Sammenligneligt kan vi denne gang se, at smitten spreder sig med turiststrømmene. Krydstogtskibe har været hårdt ramt. I Danmark har vi primært set smittespredning via skiturister som har besøgt Norditalien og Østrig.

Der er mange fællestræk, men heldigvis også mange forskelle.

Vi har helt andre samfund idag, væsentligt bedre sundhedsvæsner, større viden og langt bedre muligheder for oplysning. Alligevel er det tankevækkende, at de gennemgående råd til offentligheden stort set er de samme.

Steen Skovhus

GENERALFORSAMLING

Formandens beretning

Det forgangne år har nok været lidt af et jubelår, selvom man selvfølgelig skal passe på med de store ord, for det kan, som bekendt, sagtens hævne sig næste år.

Allerførst og uden for beretningen, vil jeg takke bestyrelsen for at indstille mig til foreningslederprisen og politikerne, for at pege på mig blandt de mange dygtige foreningsmennesker vi har i kommunen - Tak alle sammen.

Det havde jeg ikke lige set komme - og mig bekendt er det en af de få gange, hvor bestyrelsen er gået mig bag ryggen.

Foreningsåret har været et godt år, de dage vi har haft arrangementer har solen vist sig fra den venlige side og aldrig før, har vi været involveret i så mange, hvilket også vores regnskab viser.

Vi er blevet en helt naturlig samarbejdspartner for kommunale arrangementer på og omkring Bredekærgård; Læmmedag, Naturskolearrangementer, forårsfest, sommerjazz, Grøn Ishøj, julestue og nu også til Kulturiums teateraftener på gården.

Det forgangne år har på alle måder stået i samarbejdet og netværksdannelsens tegn.

Vi har fået opbygget et godt samarbejde med Thorsbro Museumsforening, hvor vi bl.a. deltog på Vandværkets dag med en historisk udstilling om Torslunde.

Vi har været indbudt til at fortælle om vores forening på "Dansk Lokalhistorisk Forenings" årsmøde. I kommunalt regi, er samarbejdet blevet tættere med både Kulturium, Bredekærgård Kulturelt Udvalg samt Kultur- og fritidscentret.

En udvikling vi også i fremtiden skal prioritere. Det er meget vigtigt for en forening som vores, at vi hele tiden arbejder på at vise os frem, og at vi vedbliver at være det naturlige valg som samarbejdspartner.

Foto: Peter Kay

Kun gennem de indtægter vi skaber på arrangementer, kan vi blive ved med at investere i og udvikle vores arrangement i Ishøj Lokalarkiv, fortsætte de mange medlemsarrangementer på det høje niveau vi har. Vores bustur til Nyborg med besøg på Borgmestergården, byvandring, middag på Nyborg Vold og ikke mindst Nyborg Voldspil med forestillingen Frøken Nitouche – var en succes.

GENERALFORSAMLING

Men en så positiv udvikling kommer ikke af sig selv, heller ikke fordi foreningen har en god bestyrelse - og det har vi. Nej denne positive udvikling bygger på en stor aktiv frivilligskare, som beredvilligt stiller op, når der bliver kaldt.

Det er foreningens aktive, og ikke mindst er det foreningens mange medlemmer der tegner billedet, hvis vi i bestyrelsen ikke havde denne store opbakning i dagligdagen, ville en nok så god bestyrelse ikke kunne udrette alt det, vi som forening kan. - tak for det.

Blandt de lidt mere usynlige aktive er dem der sidder på arkivet og scanner, registrerer, slægtsforsker, sikrer historien - og hygger, her er i øvrigt plads til flere.

Det der er skabt med hele den elektroniske tidsalder er, at arkivarbejde i dag ikke er noget der blot bliver hengemt på støvede magasiner.

I dag hvor vi arbejder direkte ind i net baserede arkivsystemer, bliver vores fortid med det samme tilgængeligt i hele verden.

På arkiv.dk kan man finde og se mange af de billeder som bliver scannet, også de mange film vi har digitaliseret kan ses direkte i arkiv.dk. På samme måde bliver indsamlede dokumenter offentligt tilgængelige for alle.

Vores historie bliver med et meget mere nærværende og med blot få klik på musen kan man fordybe sig i den hjemme ved skrivebordet.

Der hvor vi let kommer bag ud og mangler hænder, er når vi skal grave tidligere indleveret materiale frem, få uddraget historien, få det samlet og efterfølgende gjort tilgængeligt.

Der findes rigtig mange spændende historier på lager også et hav af halve, som trænger til at blive gravet frem og sat sammen. Og til dette arbejde savner vi nogle hænder.

Vi mangler også nogen der kan påtage sig det opsøgende arbejde! for godt nok har vi mange historier, men der gemmer sig endnu flere uden for arkivets murer, som vi gerne vil have fat i.

Foto: Peter Kay

Så i vores forening behøver ingen at føle sig ensomme. Vi har kaffe på kanden og småkagedåsen solidt plantet på bordet - og så har vi en masse arbejde der venter på at blive lavet.

GENERALFORSAMLING

Kassererens regnskab

Der forelå et årsregnskab underskrevet af foreningens revisorer og af bestyrelsen.

Da kasseren ikke kunne være til stede fremlagde formanden regnskabet, der udviste et overskud på 110.674 kr.

Det er ikke et mål for foreningen at der skal være overskud på regnskabet, men da en væsentlig del af foreningens indtægter stammer fra sommerens jazz- og rockabilly arrangementer sker det, at et år kan give et stort overskud, mens andre år kan give underskud på regnskabet. 2019 var et rigtigt godt år med stor tilslutning til arrangementerne på gårdspladsen så det er en del af forklaringen på overskuddet. Derudover er der ikke foretaget de store investeringer på arkivet.

Herefter blev regnskabet godkendt med akklamation.

Der var ikke indkommet nogle forslag fra bestyrelse eller medlemmer.

Bestyrelsen foreslog et kontingent på 100 kr. for par (2 medlemmer) og 75 kr. for enkelt medlemmer.

Årets Flidspræmie

Gennem flere årtier har årets flidspræmiemodtager altid stået parat til at hjælpe, når foreningen "pippede". Det var når det hårde arbejde med at slæbe juletræ 4. juledag, når der skulle holdes julefest i Ishøj Skolehal eller der skulle opstilles borde, bænke og stole til foreningens mange arrangementer eller for slet ikke at tale om pasning af fadølsanlægget ved JAZZ på gårdspladsen.

Kære Lean Jørgensen

Hjertelig til lykke

Tekst & foto: Peter Kay

Slægtsforskning	5 . maj kl. 17:00-19:00
Bredekærgård	2. juni kl. 17:00-19:00
Gratis entré	1. september kl. 17:00-19:00

Slægtsforskning

Lokalhistorisk Forening indbyder interesserede medlemmer til slægtsforskning på Bredekærgård

Mennesket har altid interesseret sig for tiden og tidsregning. Man har lavet forskellige former for kalendere og systemer for at kunne holde rede på tidens gang, religiøse fester og andre fest- og helligdage. Hvad betyder det, når vi i kirkebogen læser, at Peter Hansen blev døbt 7. p. Trin 1770, eller at samme Peter Hansen blev begravet Christi Festum Ascensio 1817. På hvilke datoer faldt disse begivenheder?

Kom og bliv klogere den første tirsdag i hver måned på lokalarkivet på Bredekærgård—dog undtaget i juli og august

Lørdag d. 16. maj 2020 kl. 8:30

Grevinde Danner

Jægerspris Slot

Deltagerpris: 550 kr.

RING: 40 30 35 38

Se mere på hjemmesiden

www.ishoejlokalhistorisk.dk

Slægtsforskernes Bibliotek

Da Landsarkivet i København lukkede i 2011, stod man med et overskud af bøger. Denne samling var Danske Slægtsforskere så heldige at få som donation. Det blev begyndelsen på Slægtsforskernes Bibliotek, der fik samlingen på mere end 15.000 bøger flyttet til Albertslund. Siden er samlingen blevet markant udvidet med andre donationer, der strækker sig fra privatpersoner til et bibliotek, der for nylig har doneret mere end 50 hyldemeter litteratur om blandt andet lokalhistorie. I dag har samlingen passeret 30.000 værker.

Biblioteket er et specialbibliotek for slægtsforskere og historikere. Det indeholder værker om slægts-, lokal- og personalhistorie. De ældste bøger er fra 1700-ta1let.

Biblioteket stiller sin samling til rådighed for alle interesserede.

Biblioteket arbejder med digitaliseringen af bøger og andre materialer til gavn for alle interesserede i slægtsforskning, personalhistorie, lokalhistorie og historie. Der er i skrivende stund mere end 4.200 online værker, hvor mere end 1.100 online-værker er inden for lokalhistorie.

Blandt andet arbejder biblioteket på at digitalisere de mange amtshistoriske årbøger, der er udgivet siden begyndelsen af 1900-tallet.

20 frivillige arbejder med at scanne og efterbehandle de mange bøger, og det betyder at der hver måned kommer mellem 100 og 150 nye værker online. Det sker selvfølgelig i respekt for ophavsretten - en udfordring som er løst gennem en licensaftale administreret af Copydan. Denne aftale giver Slægtsforskernes Bibliotek mulighed for at lægge et stort antal værker online, selv om disse er omfattet af ophavsret.

Bibliotekets samlinger er tilgængelige gennem siden bibliotek.dis-danmark.dk, og her er det muligt at fritekstsøge i samtlige online værker.

Tekst: Per Andersen, Danske Slægtsforskere

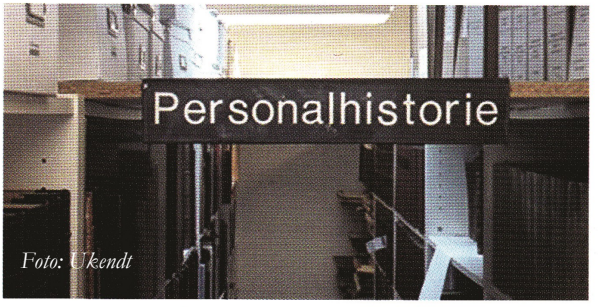

Foto: Ukendt

Danske Slægtsforskere er i gang med at digitalisere tusindvis af personalhistoriske og lokalhistoriske bøger.

Zelanders Jazz 'N Jive

Søndag d. 7. juni '20 13:00

Jazzmin Swing Band

Søndag d. 21. juni '20 13:45

Polles N.O. Jazzband

Søndag d. 5. juli '20 13:00

BREDEKÆRGÅRD

TRANEGILDE LANDSBY

Paul Harrison Band
Søndag d. 19. juli '20 13:00

The Spirit Of New Orleans
Søndag d. 2. aug. '20 13:00

Copenhagen Five
Søndag d. 23. aug. '20 13:00

JAZZ

Entré 25 kr. – Gratis for medlemmer af
Thorslunde-Ishøj Lokalhistorisk Forening

På Gårdspladsen

Det Grønne Ishøj

Søndag den 21. juni 2020

kl. 11-17 på Bredekærgård

GRATIS

Tag familien under armen og vær med, når Bredekærgård
åbner dørene til årets største begivenhed.
Kom og få en uforglemmelig dag i det grønne.

PROGRAM

Kl. 11 Åbningstale
Ved Formand for Kultur- og Fritidsudvalget, Sengül Deniz.

Kl. 11.15 Traktørstederne åbner
Her vil der være salg af pølser, kage, øl, sodavand og andre lækkerier

Kl. 11.15 Pileflet
Bredekærgårds Pilefletter Laug fletter hele dagen ved Pilehytten og har et lille udvalg af de fremstillede ting til salg.

Kl. 11.15 Udstillingen "Fyrsten fra Ishøj"
Bliv klogere på Fyrsten og Jernalderen.

Kl. 11.15 Åbent på Ishøj Lokalhistoriske Arkiv

Kl. 11.15-12 Ishøj Linedance
Ishøj Linedance laver opvisning og workshops.

Kl. 12-14 Elvis On My Mind – En hyldest til verdens største entertainer
Det store Las Vegas show

Kl. 12-14 **Dansefabrikken 2860**
Dans med dansefabrikken 2860 - der er fart over feltet når der danses Jitterbug.

Kl. 12.30-17 **Slyngning af honning**
Københavns Amts Biavlerforening slynger honning i Landsbysalen, som man både kan smage og købe med hjem.

Kl. 13.30-17 **Jazz på gårdspladsen**
Jazzmin Swing Band

Kl. 14-17 **Countrymusik ved laden**
Moonlight Rangers countryband

Kl. 14-17 **Dans med Linedancerne**
Ishøj Linedance laver opvisning og workshops

Kl. 14-14.30 og 15.30-17 **Ishøj Modelflyverklub**
viser kunstner i luften

Kl. 17.00 **Tak for i dag**

Ishøj Teater
Ishøj Teater laver underholdning på teateret under Det Grønne Ishøj. Tider vil fremgå på ishojteater.dk. Der vil bl.a. være ballet med elever fra 'Den klassiske balletskole' og workshops for børn og voksne.
Gratis

AKTIVITETER FOR BØRN

Kl. 11.15 **Børn To Be Wild**
Rock and roll i børnehøjde

Kl. 12-13 **Hip som Hap**
Hip hop for børn

Kl. 12.30-15.30 **Ansigtsmaling**
Få dit ansigt malet!
Du kan blive en tiger, en hund eller en sommerfugl – kun fantasien sætter grænser!

Børneaktiviteter mellem 11.15-17.00
- Gå på opdagelse i Dyregården
- Hop og hyg på hoppeborgen!

(Pause mellem 14.00-14.30)
- Tag en tur på den vilde Rodeo Gris!

(Pause mellem 14.00-14.30)
- Prøv naturlegepladsen og andre spejderaktiviteter sammen med FDF og KFUM.
- Historiske lege med Kroppedal Museum
- Krible-Krableland - tør du smage fremtidens mad med Ishøj Naturcenter
- Prøv Bredekærgårds mange faste aktiviteter i formidlingsbaserne

Alle aktiviteter er gratis

Thorslunde-Ishøj
Lokalhistoriske Forening

BAGAGERUMS
LOPPEMARKED

MED LEGETØJ & BØRNETØJ

HØSTFEST

Bredekærgård Tranegilde Landsby

Søndag d. 6. september 2020

kl. 10.00-15.00

BESTIL DIN STAND PÅ

www.ishoejlokalhistorisk.dk

- eller 4030 3538

SKOVTUR

Vi kører vestpå til Korsør

Søndag den 9. august 2020

Korsør Fæstning danner rammen om vores SKOVTUR i år.

Bynavnet Korsør nævnes første gang i 1241, og fra samme tid stammer det velbevarede middelaldertårn, som indgik i det bygningskompleks, der udgjorde Korsør Slot. Slottet blev nedrevet i 1800 tallet.

Store Magasin blev opført i 1610. På første sal er Korsør By- og Overfartsmuseum. I stueetagen er Korsør By repræsentations- og udstillingslokaler. Tag- og kælderetage er magasiner for museets omfattende samlinger.

Det rødmalede bindingsværkshus over for tårnet stammer fra 1826 og huser i dag Korsør Marineforening og deres historiske samling.

I Kommandantboligen, et træbeklædt bindingsværkshus fra 1720'erne, og i den tilbyggede havnemesterbolig fra 1884 findes Lokalhistorisk Arkiv for Korsør og omegn.

Vi skal både besøge Korsør By- og Overfartsmuseum i magasinbygningen og udforske Korsør Lokalarkiv i havnemesterbolig og kommandantbolig. Personalet fra museet og lokalarkivet står på spring til at fortælle dig historien.

Lyt til murene, hør på stenene og oplev historien! Gå på opdagelse på Korsør Fæstning.

På jordopfyld fra Storebæltsbroen skal vi indtage vores frokost. Det sker i Madhus Bælt' Stedet.

Vi slutter dagen af med at besøge Isbådsmuseet.

Foto: Ukendt

Det koster **325 kr.** at deltage
Prisen indbefatter bustransport, entré og frokost med en øl/vand.

BUSOPSAMLING

8:45 BUS 1 NETTO på Køgevej
9:00 BUS 1, 2 og 3
NETTO ved Ishøj Station

Tilmelding til SKOVTUREN sker på foreningens hjemmeside
www.ishoejlokalhistorisk.dk
eller til Preben Kok på tlf. 4068 2681.

HUSK ....
at oplyse om hvor påstigning sker.

Ishøj er Sgu Sin Egen

Mange lærde mennesker i dette land har altid påstået at Ishøj er en forstad til København. Dog kan dette modbevises på det kraftigste.
Indtil 1961 var der ingen som tænkte på Ishøj og med god grund. Den var ikke en del af det fine selskab.

1 De lønmæssige stedtillægssatser viser den første afspejling. Ishøj havde en stedtillægssats én mindre end dem på den anden side af Store Vejleå. Først i slutningen af 1970'erne kom Ishøj med i det fine selskab.

2 En anden indikator til at Ishøj ikke kan være en forstad er ordlyden i ordbogen: En by eller en bydel som ligger i udkanten af en større by - bymæssig enhed med (nyere) boligområder i udkanten af en større by.

3 En tredje indikator er at de kommunale råd i forstadskommunerne til København – på nær dem langs strandvejen – tituleres kommunalbestyrelser og ikke Byråd, som de hedder uden for det fine selskab.

Gennem årene har Ishøj rent statistisk været inde i varmen og ude i kulden.

4 En fjerde indikator er at Ishøj ligger langt fra tæt bebyggelse til forstadskommuner til København. Ishøj er "klemt inde" mellem to "floder" – Lille Vejleå mod Hundige og Store Vejleå mod Vallensbæk. Der er mere end ca. 300 meter til nærmeste bymæssige bebyggelse.

Foto: Ukendt

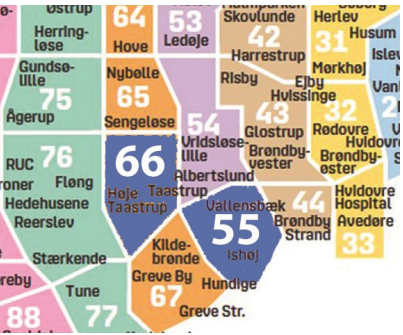

5 En femte indikator er, at trafikselskabet MOVIA har en afgrænsning til Storkøbenhavn i Zone 44 eller rettere; for visse korttyper er der begrænsning for kørsel med bus i zonerne 01-04, 30-33 og 40-44. Som bekendt ligger Ishøj i henholdsvis i zone 55 & 66.

ISHØJ SIN EGEN

6

En sjette indikator er at der i den første planlægning af jernbanen langs Køge Bugt ikke var afsat station i Ishøj – man regnede ikke med at der skulle optages passagerer i Ishøj. Derfor blev Ishøj lavet som en "Hovsastation", hvilket indikeres ved at der er en perron på højre side af sporet i kørselsretningen.

5	Vallensbæk strand	15	Lyngvej (Hyttevænget)
		16	Vallensbæk plantage (Hyttebakkevej)
		17	Cementstøberiet (Egholmvej)
		18	Sandvej-Vallensbæk strand
		19	Tranegildevej
		20	Solvej
		21	Jægerkroen (Ishøjvej)
		22	Pileskoven (Søvangs allé)
		23	Hundige strandvej (Solvæn allé)
		24	Café „Køge Bugt" (ved Jægerdiget)
		25	Østerstrand („Hedehi")
6	Hundige strand	26	Lejrklubben „Danmark" (Strandlejren)
		27	Hundige strandkro

7

En syvende indikator er, at i køreplanen for linje 121 fra 1954 figurerer Ishøj Strand overhovedet ikke, hvorimod både Vallensbæk Strand og Hundige Strand er rigt præsenteret. Stoppestederne i Torslunde-Ishøj Kommune er benævnt: 19 Trane gildevej, 20 Solvej, 21 Jægerkroen og 22 Pileskovvej

8

En ottende indikator er, at man med vedtagelsen af fingerplanen i 1947 lod fingeren på Køge Bugt fingeren stoppe på grænsen mellem Vallensbæk og Store Vejleå. Ishøj er ikke nævnt med et ord.

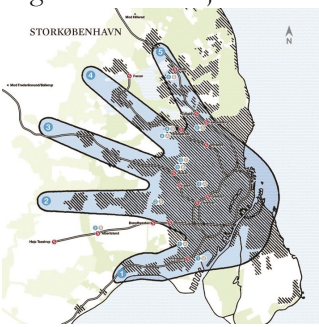

Så … summa summarum

ISHØJ ER SGU SIN EGEN

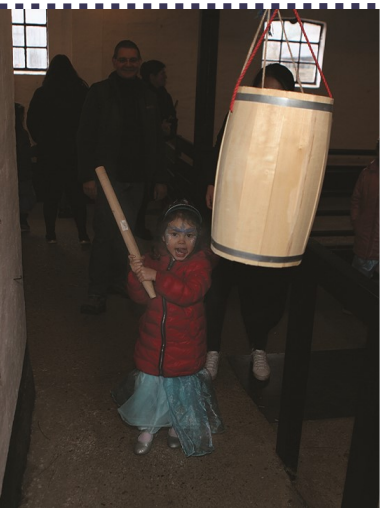

FASTELAVN ER MIT NAVN

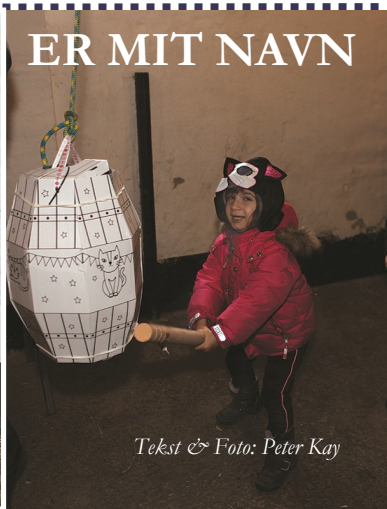

Tekst & Foto: Peter Kay

Vækst Rekord Uden Vokseværk

Kurt Bülow fortalte i 1968 om de kæmpemæssige planer og de ofte uortodokse metoder, sognerådet i Torslunde-Ishøj greb til, for at undgå kommunalt økonomisk vokseværk.

Hvordan kan en lille landkommune med 3400 indbyggere og en skattepligtig indkomst på 40 millioner kroner magte at planlægge og lede byggeri af 7.000 nye boliger til en værdi af cirka en milliard kroner? Tilmed uden at bede staten om en krone - og det i en tid, hvor mange udviklingskommuner kæmper med svære, økonomiske vanskeligheder. Samtidig med at kommunen over en seksårig periode skal vokse til 27.000 indbyggere eller en otte-dobling. Det er utvivlsomt det mest hæsblæsende udviklingstempo, en dansk kommune har oplevet.

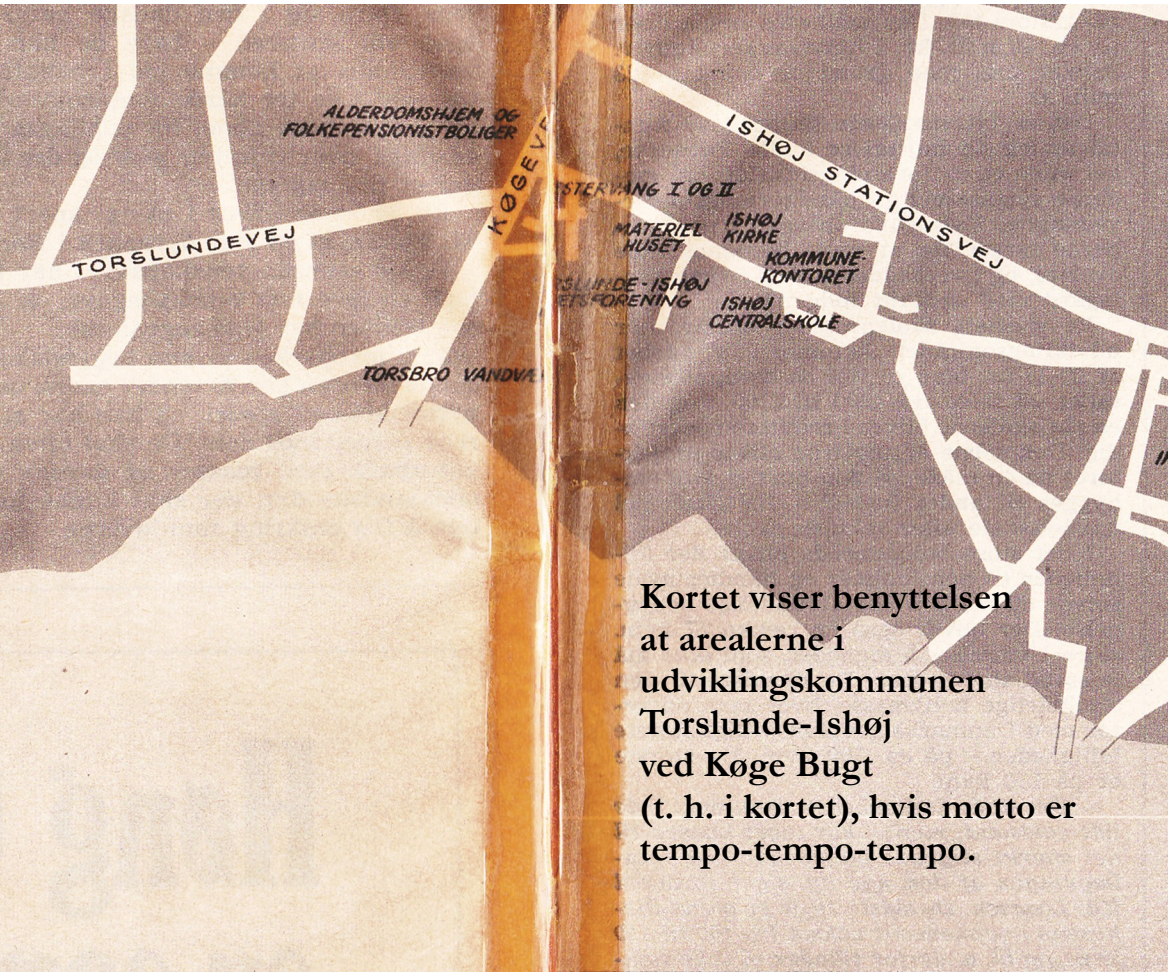

Kortet viser benyttelsen at arealerne i udviklingskommunen Torslunde-Ishøj ved Køge Bugt (t. h. i kortet), hvis motto er tempo-tempo-tempo.

VOKSEVÆRK

I Torslunde-Ishøj Kommune klarede man denne opgave ved at følge recepten: køb nogle landejendomme, realiser en håndfuld lynhurtige udstykningsplaner, tjen herved nogle millioner kroner, opkøb mere jord og start kommunale udviklingsarbejder for gevinsten - og pengekassen på kommunekontoret trives bedre og bedre!

På et enkelt år blev der alene afhændet for 10 millioner kroner pantebreve og solgt for 14 millioner kroner jord. Pantebrevsbeholdningen er nu på 22 millioner kroner.

Torslunde-Ishøj midt i den gamle Hedeboegn ved Køge Bugt har sovet tornerosesøvn i mange hundrede år, men nu er dagens løsen tempo-tempo-tempo.

Sognerådet har flere gange præsteret at opkøbe en landejendom, byggemodnet jorden og udstykket parcellerne i en sådan fart, at de første beboere flyttede ind i deres nye huse mindre end et år efter den kommunale overtagelse af jorden.

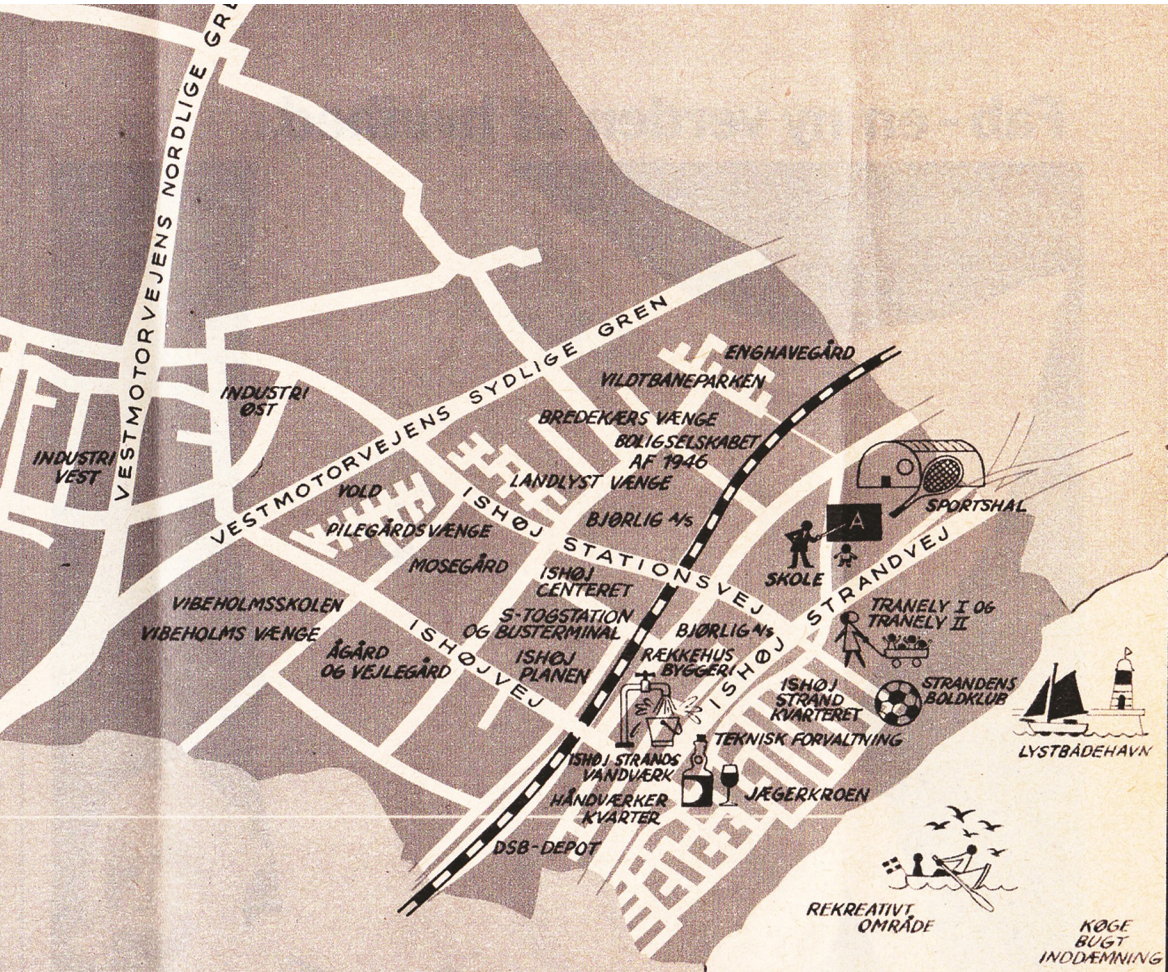

Dette tempo vil resultere i en udviklingseksplosion: fra 3400 indbyggere i dag til cirka 27.000 midt i 1970erne, hvor den nuværende udbygningsplan skal være realiseret, I den fuldt udbyggede kommune vil der være plads til 125.000 indbyggere.

Det er Danmarksrekord i udvikling - men Torslunde-Ishøj er i det hele taget også en usædvanlig kommune.

200 tønder land "fortjeneste" og bedre styr på planlægningen

Udviklingseventyret startede med vedtagelsen af Køge Bugt-loven i 1961-. Da gik kommunalpolitikerne straks i gang med den langsigtede planlægning og "spekulation", der giver bonus i dag. Det primære var opkøb af jord. Sognerådet købte simpelthen så meget som overhovedet muligt. I a1t blev det til 23 ejendomme på syv år - 700 tdr. land til en købsværdi af 23 millioner kroner.

Når der var lavvande i kommunekassen, og der skulle bruges penge til vigtige udviklingsarbejder - ja så solgte kommunen et stykke jord til et boligselskab eller en håndfuld parceller til private. Absolut ikke uden fortjeneste. 500 tdr. land er blevet solgt for 45 millioner kroner. De sidste 200 tdr. land "fortjeneste" beholder kommunen selv. Her skal der bygges skoler, stadionanlæg m.m.

Ved videresalget af jorden har den været pålagt strenge servitutter med hensyn til bebyggelsespligt, P-pladser, børnehaver, lejlighedsstørrelser, friarealer og meget mere.

Vildtbanegård

- Her ligger fidusen, som vi kalder "aktiv jordpolitik", siger sognerådets næstformand samt formand for teknisk udvalg, grosserer Kai Laursen og kontorchef Erik Mark, leder af den kommunale administration.

Erik Mark

- Vi kan bedre styre planlægningen, når vi ejer hovedparten af jorden ...

Det har først og fremmest muliggjort en hurtig realisering af udviklingsplanerne. Forhandlinger med de private lodsejere ved kloakering og modningsarbejder sinker ofte store projekter meget - men ikke i Torslunde-Ishøj, hvor kommunen selv ejede jorden.

Nu har kommunen præsteret at kloakere og byggemodne et areal på 525 ha (1/5 af kommunen) på kun tre år - og det er tre gange hurtigere end normalt. I dette område er de første af de 7000 nye boliger - 4000 lejligheder og 3000 enfamilieshuse - nu begyndt at skyde op.

VOKSEVÆRK

1/4 milliard til skoler, vuggestuer og andre kommunale anlæg

At detailgrundmodne 525 ha bar mark, samt i forbindelse hermed på, at få bygget skoler, administrationslokaler, børnehaver. sportsanlæg m. m. betyder en investering på 250 millioner kroner. Disse penge fordeler sig på følgende måde: i hele 1.000 kr.

Grundmodning	30.000
Vandforsyning	7.000
Belysning	5.000
Vejanlæg	40.000
Bidrag til Avedøre Kloakværk	15.000
Fire nye skoler	88.000
Gymnasium	12.000
17 børnehaver	10.000
5 vuggestuer og 5 fritidshjem.	5.000
Administrationsbygning og bibliotek	10.000
Stadion og svømmehal	10.000
Træningshal	1.000
Fritidsanlæg	3.000
Uforudsete udgifter	14.000
- i alt	250.000

Hvordan kan en lille landkommune skaffe så mange penge - en del tilmed midt i en hård kreditstramningstid? Her er regnestykket:

1) De 15 mill. kr., som børneinstitutionerne koster, betales af bygherrerne.

2) Af byggemodningsudgifterne på i alt 82 mill. kr. refunderes i følge gældende regler 60 mill. kr. som kloakbidrag, vandbidrag m. m.

3) De 15 mill. kr. i bidrag til kloakværket vil ligeledes blive opkrævet hos grundejerne via et kommunalt kloakfond.

4) Der skaffes andre 80 mill. kr. ved at prioritere skolerne og andre offentlige bygninger.

5) 20 mill. kr. tages fra kommunens kapitalfond (egne opsparede midler).

6) De sidste 60 mill. kr. hentes hjem gennem kortfristede kommunelån.

De 60 mill. kr. regner man med at kunne skaffe uden større vanskeligheder. Midt i den værste kreditstramning sidste år præsterede kommunen at gå lige ind i en sparekasse og låne 8 mill. kr. til den første af de fire nye skoler - blot ved at fremlægge kommuneregnskabet. Når lånene bliver aktuelle, vil der også være 5-10 gange flere skatteydere at "trække på" end i dag.

Ishøj Centrum

De 525 ha ejes af 16 store byggekonsortier (en del har købt jorden af sognerådet), og de kommer således til at betale deres del af kagen i form af diverse bidrag til grundmodningen. Konsortierne har desuden bundet sig til at foretage en del af planlægningen og detailgrundmodningen selv.

Derfor kan kommunen klare sig med en lille, men udsøgt teknisk forvaltning, der fortrinsvis er beskæftiget med kritik og koordinering af konsortiernes byggeprojekter.

Arbejdet med hovedgrundmodningen har kommunen overladt til et rådgivende ingeniørfirma med kloaker som speciale.

Hvis kommunen alene skulle have realiseret denne kæmpe-bebyggelsesplan, ville det næppe kunne gøres på under 10 år, idet selv store kommuner sjældent har et anlægsbudget på mere end 25 mill. kr. om året.

Samtidig skulle kommunen have ansat en dyr teknisk forvaltning på 30-35 mand - som der ikke ville være arbejde til efter de 10 år.

Byggede to ens skoler

Udviklingsområdernes næsten traditionelle vanskeligheder med for få børneinstitutioner undgås ved, at konsortierne kontraktligt forpligter sig til, at bygge de i alt 26 institutioner - hvorefter kommunen overtager dem på lejebasis. Lejen bliver ministerielt fastsat.

Da kommunen i begyndelsen af 1960-erne planlagde de mange børnehaver, var der en ventetid på igangsætningstilladelse på 5-6 år. Derfor fik man ideen at kæde boligprojekterne og børneinstitutionerne sammen, hvorved det er muligt at opnå de nødvendige byggetilladelser hurtigere.

Vibeholmskolen

Kommunen har også sparet en pæn skilling ved skoleplanlægningen. Da man stod foran at skulle bygge den første tresporede skole med realafdeling, kiggede skoleudvalget ind over kommunegrænsen til Greve-Kildebrønde.

Her havde man lignende planer - og de to kommuner blev enige om, som de første herhjemme, at bygge to nøjagtig ens skoler på samme tid. Der opnåedes besparelser på 10 mill. kr. i håndværkerudgifter. Samlet pris med grund og kurstab: 23 mill. kr.

Det er ultramoderne skoler med samtaleanlæg og højttalere i alle klasserne, keramikovn i formningslokalet og moderne symaskiner til håndgerningsundervisningen. Varmeanordninger i garderoberne sørger for, at tørre børnenes våde overtøj, og hvert alderstrin får egen skolegård med særskilt indgang.

Et specielt skoleproblem opstår, når udviklingsområdet "kommer i ro" i løbet af 20-30 år. Man regner da med, at elevtallet vil falde fra 4300 til-2700 – og den ene af skolerne bliver i realiteten overflødig. Den sidste af skolerne bliver projekteret på en måde, så den hurtigt kan ombygges til andet formål..

VOKSEVÆRK

I det store boligområde bliver der lejligheder til pensionister og handicappede spredt ud mellem den almindelige bebyggelse. Der bliver også en række 27 kvm. store 1-værelses lejligheder, som ikke må lejes ud til ægtepar. De henvises til den almindelige boligmasse, hvor man opererer med Danmarks gennemsnitligt største lejligheder - på ca. 100 kvm. De største er på 130 kvm.

- De store lejligheder kan nok lyde lidt voldsomt, men vi har taget hensyn til det stærkt stigende boligbehov ved planlægningen af den nye by, siger formand Kai Laursen.

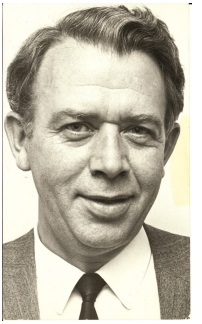

Kai Laursen

- De sidste 10 år er enfamiliehusene i gennemsnit vokset fra 100 til 140 kvm., og bl.a. derfor tillader vi ikke rækkehusbyggeri på under 110 kvm., ligesom vi kræver plads til dobbeltgarage og to holdepladser ved parcelhusene. Boligerne skal også kunne opfylde behovet om 30-40 år.

Parkering under forretningerne - jernbanestation over dem

Det specielle forretningskvarter – Ishøj Centret – vil dække et areal på ca. 130.000 kvm. Her bliver 33.000 kvm. butiks- og kontorareal - og 40.000 kvm. P-pladser.

Bilisterne kommer til centret ad specielle køreveje, der fører-ind til store P-pladser og P-huse under forretningskvarteret. I selve dette er der kun adgang for gående. S-togsbanen er planlagt ført ind over byen på søjler. Stationen skal-anlægges på en-bro over centret, hvortil passagererne stiger ned via rullende trapper. For at centret ikke skal henligge dødt og øde efter lukketid, bygges der også en del boliger, bl.a. et 14-etagers højhus med lejligheder beregnet til mennesker, der helst vil bo i et "børnefrit" område.

Centret bliver af en størrelse, så det vil kunne betjene et bysamfund som Viborg. Til næste år starter byggeriet, og i 1971 åbner de første forretninger i det nye center, der på papiret er helt science fiction-præget.

Mange nye indbyggere i boligområderne vil også kunne finde beskæftigelse i kommunen, der har anlagt et industriområde på i alt 75 ha.

Hele denne mægtige udvikling har kommunen kunnet gennemføre uden at hæve beskatningsprocenten. Den er i dag på 13,7 % (0,5 i kirkeskat og 23 i grundskyldspromille) og en af de laveste i Københavns omegn.

Tekst: Kurt Bülow Foto: Ukendt

JULEMÆRKE 2001

Ishøj Gård

IshøjGård tilhørte oprindelig Vartov Gods, men blev i ca. 1724 overdraget Benzonsdal Gods.

Gården, en såkaldt "halvgård" på ca. 8 tdr. land, var altså en fæstegård, i øvrigt den gård, der betalte højeste landgilde og hoveri, helt frem til ca. 1790, hvor Lars Nielsen overtog fæstet og antagelig blev den første selvejer. Gården voksede sig stor og endte med 88 tdr. land.

Hvornår navnet Ishøjgaard dukker op fortoner sig i det uvisse. Måske navngives den i 1836-40 eller i 1860-1890. De først kendte beboere af Ishøjgaard var Lars Madsen og hans kone Malene Jensdatter i 1688. Som skik og brug var på landet dengang blandt især præsteskabet, men også blandt bønder, giftede enkerne sig gerne med den næste, der overtog gården, og den som regel overlevende ægtemand giftede sig så med en datter fra en af gårdene. Således fletter mange gårdes familiehistorier sig ind i hinanden.

Fra 1688 til 1790 havde Ishøjgaard 5 fæstere, og fra 1790 til 1984/85 7 gårdejere.

Ejeren i 1907 var Carl Olsen, der bl.a. havde sønnen Hans Olsen, der overtog Gammel Ishøjgaard efter sine grandonkler og - tante, Anders, Lars og Kirsten Larsen, der alle var ugifte og barnløse, samt datteren Kirsten, der giftede sig med Olav Friis Jensen, søn af Johannes Jensen, Ishøj Købmandshandel. Johannes, søn af friskolelærer Ole Jensen, havde giftet sig med Emma Friis, der kom fra Vestjylland som medhjælper i forretningen. De to "fattede godhed" for hinanden, hvilket resulterede i 10 børn, deriblandt Olav Friis Jensen, der døde i 1964. Hans enke, Kirsten, boede på gården, indtil hun i 1984/85 solgte den til Ishøj Kommune.

Ishøj Kommune har siden anvendt stedet som base for en række beskæftigelsesfremmende aktiviteter for kommunens ledige.

Anni Andersen / Anders Hvid

BESTYRELSEN

Formand	Steen Skovhus	3056 4364
Næstformand	Torben Eg	3139 0846
Kasserer	Birgit Hansen	2851 3139
Sekretær	Preben Kok	4068 2681
Webmaster	Lars Andersen	2372 2145
Bestyrelsesmedlem	Carsten Lauridsen	2858 2600
Bestyrelsesmedlem	Arne Sørensen	4092 8438
Bestyrelsesmedlem	Kristian Pedersen	4373 7329
Bestyrelsesmedlem & redaktør	Peter Kay	4030 3538
Suppleant	Jørgen Arnull	4363 2216
Suppleant	Anders Hvid Jensen	2945 0812
Suppleant	Lise Heeno	4018 1844

LOKALHISTORISK ARKIV

Arkivet er åbent hver tirsdag fra kl. 14.00 til kl. 19.00.
Ferielukket i juli og mellem jul og nytår

Arkivet kan også kontaktes på telefon 43 54 64 75.
Spørg efter Troels Øhlenschlæger eller Lars Hansen.

E-mail: lars.hansen@kroppedal.dk

Hjemmeside: ishoejlokalhistorisk.dk

Sæt dit præg på bladet!
Skriv eller ring
til redaktøren
med gode ideer og tips.

Næste nr.:
AUGUST 2020
Deadline 29. juni '20

Ansvarshavende:	Steen Skovhus
Redaktør:	Peter Kay
Oplag:	1.200 stk.
Tryk:	LaserTryk P. O. Pedersensvej 26 8200 Aarhus N
	SSN 0902-6592
Kontingent 2020:	75 kr. for enlige 100 kr. for husstand

POST
PP DANMARK

THORSLUNDE-ISHØJ
LOKALHISTORISKE FORENING
TRANEGILDE BYGADE 4 * 2635 ISHØJ

MEDLEMSKORT 2020

ARRANGEMENTER

5. maj 17:00-19:00	Bredekærgård	Slægtsforskning
16. maj 8:30-17:00	Bredekærgård/Jægerspris Slot	Grevinde Danner
2. juni 17:00-19:00	Bredekærgård	Slægtsforskning
7. juni 13:00-16:00	Bredekærgård	Jazz på Gårdspladsen
21. juni 11:00-17:00	Bredekærgård	Grøn Ishøj
5. juli 13:00-16:00	Bredekærgård	Jazz på Gårdspladsen
19. juli 13:00-16:00	Bredekærgård	Jazz på Gårdspladsen
2. august 13:00-16:00	Bredekærgård	Jazz på Gårdspladsen
9. august	Korsør	Skovtur
23. august 13:00-16:00	Bredekærgård	Jazz på Gårdspladsen
1. sept. 17:00-19:00	Bredekærgård	Slægtsforskning
6. sept. 10:00-15:00	Bredekærgård	Høstfest
20. sept. 13:00-16:00	Bredekærgård	RockaBilly i Laden
6. oktober 17:00-19:00	Bredekærgård	Slægtsforskning
6. oktober 18:30	Bredekærgård	Egon Clausen
3. november 17:00-19:00	Bredekærgård	Slægtsforskning
10. november 18:00	Baldersbækvej 2	Mortens And
29 & 29. nov. 10:00-15:00	Bredekærgård	Julestue

HUSK

jævnligt at kigge på vor hjemmeside
www.ishoejlokalhistorisk.dk
og se de sidste nye opdateringer med bl.a.
arrangementer og foredrag.